

УДК 380.055

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

В. П. Гмиря, к.е.н.

Черкаський інститут банківської справи УБС НБУ (м. Київ)

С. А. Власюк, к.е.н.

Уманський національний університет садівництва

Сільське господарство – одна з життєво важливих галузей суспільного виробництва, безпосередньо пов'язана із задоволенням першочергових матеріальних потреб людей. Сільськогосподарське виробництво має свої особливості, які полягають у тому, що в цій галузі економічний процес відтворення переплітається з природним процесом відтворення. У зв'язку з цим виробництво знаходиться у великій залежності від метеорологічних, ґрунтових та інших природних умов.

Страховання (передача ризику іншій стороні за певну плату) – це тільки одна з можливих стратегій управління ризиками та до неї необхідно вдаватися тоді, коли сільськогосподарське підприємство ідентифікувало всі можливі ризики для себе і визначило ризики, які бажано застрахувати. Зазвичай до страхових ризиків відносять несприятливі погодні умови і, рідше, ризик неотримання або зниження запланованого доходу. При оцінці ефективності системи управління ризиками в сільському господарстві слід враховувати наступне:

- частота і обсяг ризиків у сільському господарстві відрізняється від інших секторів економіки;
- економічні відтворення в аграрному секторі більше, ніж в інших секторах економіки;
- економічний ефект від державних інтервенцій.

Хоча в багатьох країнах системи аграрного страхування існують і розвиваються з державною підтримкою, але існує точка зору, що більш ефективним є надання допомоги тільки у разі настання катастрофічних погодних подій. [1] Як самі виробники сільськогосподарської продукції, так і уряд, можуть управляти ризиками за допомогою

різних інструментів і стратегій. Ці інструменти можна класифікувати за тими напрямками, де вони застосовні і найбільш ефективні:

- економічне середовище – стабільні макроекономічні параметри (рівень інфляції, темпи зростання ВВП, політика держави з галузі міжнародної торгівлі) та добре працюють ринки матеріально-технічних ресурсів та сільськогосподарської продукції (наприклад, кредити, біржова торгівля та ін.),

- антимонопольна політика;

- нормативно-правове середовище – земельне, податкове, трудове та екологічне законодавство, захист підприємницької діяльності, безпека продуктів харчування;

- соціальна та фіскальна політика – системи стабілізації доходів, податкові правила та пільги,

- вирішення проблеми зайнятості населення та ін.;

- сільськогосподарська політика – рівень і склад заходів державної підтримки, типи інструментів та механізмів, які використовуються для управління ризиками.

Розвиток страхування має відбуватися в двох напрямках: з одного боку, повинен формуватися попит на страхові продукти, тобто у страхувальників – виробників сільськогосподарської продукції повинен бути страховий інтерес. З іншого – пропозиція, тобто страхові компанії за участю держави повинні пропонувати різні варіанти страхових програм і послуг. Однак в сучасних економічних умовах розвиток страхування в Україні у цій сфері виробництва сільськогосподарської продукції відбувається в основному в кількісному відношенні, за рахунок розширення страхових площ та переліку об'єктів страхування, зміни бюджетних асигнувань на субсидування страхових внесків і т.п. Насправді розвиток страхування сільськогосподарської діяльності має ряд інших проблем. Серед них в першу чергу можна виділити форму і частку участі держави в страховому процесі. Практично всі держави в світі підтримують своїх виробників сільськогосподарської продукції, виконуючи одну з основних функцій – забезпечення продовольчої безпеки країни. Крім цього, для підвищення конкурентоспроможності такої продукції на світових ринках практикується надання державних дотацій. У зв'язку з цим великий інтерес представляє міжнародний

Проблеми методології та практики управління фінансами
досвід у цій сфері страхування. Немає жодної країни, де в даний час
була б така система державної підтримки страхування і управління
ризиками в сільському господарстві, яка повністю влаштовувала б усіх
учасників процесу.

Список використаних джерел

1. Адамчук Н. Г. Европейская практика компенсации ущерба, причиненного имуществу стихийными бедствиями / Н. Г. Адамчук, А. Е. Корневский // Страхование дело. – 2008. – № 3. – С. 32-38.
2. Гудзь О. Є. Страхування агоризиків та напрями розвитку агрострахування в Україні // Економіка АПК. – 2006. – № 8. – С. 72-76.